

Doğma, canım-varlığım qədar
sevdiyim Azərbaycanın
mənim qibləgahumdur

Qəzet 1921-ci
ildən çıxır

ŞƏRQ qapısı

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Sayı: 176 (23.338)

20 sentyabr 2019-cu il, cümə

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

www.serqqapisi.az

Qiyməti 20 qəpik

Rəsmi xronika

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Ümumçin Xalq Nümayəndələri Yığıncağı Daimi Komitəsinin sədri Li Canşunun başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

Nümayəndə heyətinin üzvlərini salamlayan Prezident İlham Əliyev deyib ki, səfər uğurlu olacaq, ikitərəfli əlaqələrimizin daha da inkişafına və dərinləşməsinə xidmət edəcək. Çox şadım ki, ölkələrimiz arasındakı dostluq münasibətləri uğurla inkişaf edir, getdikcə yeni sahələri əhatə edir və gələcək üçün çox yaxşı perspektivlərə malikdir.

Ümumçin Xalq Nümayəndələri Yığıncağı Daimi Komitəsinin sədri Li Canşu bildirib ki, məhz Sizin uzaqgörənliyiniz, eləcə də strateji istiqamət sayəsində dövlətlərimiz tərəfindən Çin-Azərbaycan münasibətləri möhkəm, sağlam və sabit inkişaf edir.

Görüşdə Azərbaycanın Çinin etibarlı tərəfdaşı olduğu və əməkdaşlığımızın bundan sonra da dinamik surətdə inkişaf edəcəyinə əminlik ifadə olunub. Ölkələrimiz arasında ticarət dövriyyəsinin artması, nəqliyyat, sənaye, informasiya və kommunikasiya texnologiyaları, kənd təsərrüfatı, elm, təhsil və digər sahələrdə əməkdaşlığın inkişafına dair geniş fikir mübadiləsi aparılıb. Ölkələrimizin Çinin təşəbbüskarı olduğu "Bir kəmə, bir yol" layihəsi çərçivəsində əməkdaşlığımıza toxunulub. Azərbaycanda böyük həcmdə yüklərin ötürülməsinə qadir olan müasir nəqliyyat infrastrukturunun yaradıldığı, Çin mallarının Azərbaycan vasitəsilə dünya bazarlarına daşınması nəqliyyat sahəsində əməkdaşlığımızın yaxşı göstəricisi kimi dəyərləndirilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun yaradılması haqqında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin Fərmanı

Naxçıvan Muxtar Respublikası Konstitusiyasının 5-ci maddəsinin II hissəsinin 22-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu yaradılsın.

2. "Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət

Dəstəyi Fondu haqqında Nizamnamə" təsdiq edilsin (əlavə olunur).

3. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun Müşahidə Şurasının üzvləri təsdiq olunsunlar (əlavə olunur).

4. Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabineti bu Fərmandan irəli gələn məsələləri həll etsin.

5. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun dövlət qeydiyyatına alınmasını təmin etsin.

Naxçıvan Muxtar Respublikası
Ali Məclisinin Sədri

Vasif TALIBOV

Naxçıvan şəhəri, 19 sentyabr 2019-cu il

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin 2019-cu il 19 sentyabr tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu haqqında

N İ Z A M N A M Ə

1. Ümumi müddəalar

1.1. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu (bundan sonra - Fond) Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin 2019-cu il 19 sentyabr tarixli 180-V FR nömrəli Fərmanına uyğun olaraq yaradılmışdır.

1.2. Fond kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafına dövlət dəstəyinin həyata keçirilməsini təmin edən qeyri-kommersiya qurumu olan hüquqi şəxsdir.

1.3. Fond öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının və Naxçıvan Muxtar Respublikasının konstitusiyalarını və qanunlarını, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin və Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin fərman və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin və Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarını, digər normativ hüquqi aktları və bu Nizamnaməni rəhbər tutur.

1.4. Fond öz vəzifələrini yerinə yetirərkən və hüquqlarını həyata keçirərkən dövlət və yerli özünüidarətmə orqanları, muxtar respublikada qeydiyyatdan keçmiş qeyri-hökumət təşkilatları ilə, digər hüquqi və fiziki şəxslərlə qarşılıqlı əlaqədə fəaliyyət göstərir.

1.5. Fond öz fəaliyyətini qanunçuluq, şəffaflyq, əməkdaşlıq, qarşılıqlı məsuliyyət və hesabatlılıq prinsipləri əsasında qurur.

1.6. Fond tərəfindən kütləvi informasiya vasitələrinə dövlət dəstəyinin həyata keçirilməsi beynəlxalq təşkilatlar da daxil olmaqla, digər şəxslər tərəfindən kütləvi informasiya vasitələrinə yardım göstərilməsini məhdudlaşdırmır.

1.7. Fond müstəqil balansla, xəzinə hesabına, qanunvericiliyə uyğun sərəncamında olan dövlət əmlakına, üzərində Dövlət gerbinin təsviri və öz adı olan möhürə, müvafiq ştamplara və blanka malikdir.

1.8. Fond Naxçıvan şəhərində yerləşir.

2. Fondun məqsəd və vəzifələri

2.1. Fondun məqsədi Naxçıvan Muxtar

Respublikasında fikir, söz və məlumat azadlığının inkişaf etdirmək, kütləvi informasiya vasitələrinin müstəqilliyini dəstəkləmək, informasiya sektorunda yeni informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqini stimullaşdırmaq, cəmiyyət və kütləvi informasiya vasitələri arasında səmərəli əməkdaşlığı genişləndirmək, jurnalistlərin peşəkarlığı və məsuliyyətinin artmasına şərait yaratmaq, sosial müdafiəsini gücləndirmək, dövlət və cəmiyyət üçün əhəmiyyət kəsb edən, habelə kütləvi informasiya vasitələrinin fəaliyyətinin təkmilləşməsinə nəzərdə tutan və inkişafını dəstəkləyən proqramları, layihələri (bundan sonra - layihələr) və digər tədbirləri maliyyələşdirməkdir.

2.2. Fondun vəzifələri aşağıdakılardır:

2.2.1. fikir, söz və məlumat azadlığının inkişaf etdirilməsi ilə bağlı dövlət siyasətinin formalaşdırılmasında və həyata keçirilməsində iştirak etmək;

2.2.2. kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafına maliyyə təminatı yaratmaq üçün tədbirlər görmək;

2.2.3. kütləvi informasiya vasitələrinin iqtisadi müstəqilliyinin gücləndirilməsinə, dövlət orqanları ilə kütləvi informasiya vasitələri arasında əməkdaşlıq münasibətlərinin möhkəmləndirilməsinə, jurnalistlərin peşəkarlığı və məsuliyyətinin artırılmasına, o cümlədən sosial müdafiəsinə yönəldilmiş tədbirlər həyata keçirmək;

2.2.4. fikir, söz və məlumat azadlığının, plüralizmin inkişaf etdirilməsi, kütləvi informasiya vasitələri ilə cəmiyyət və dövlət arasında münasibətlərin tənzimlənməsi məqsədilə təkliflər vermək;

2.2.5. fikir, söz və məlumat azadlığı sahəsində araşdırmalar aparılması, beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi məqsədi ilə tədbirlər həyata keçirmək;

2.2.6. öz fəaliyyəti haqqında ictimaiyyətə müntəzəm məlumat vermək;

2.2.7. qanunvericiliklə müəyyən edilmiş digər vəzifələri yerinə yetirmək.

3. Fondun funksiyaları

3.1. Fond bu Nizamnamə ilə müəyyən olunmuş vəzifələrinə uyğun olaraq aşağıdakı funksiyaları yerinə yetirir:

3.1.1. kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafı, iqtisadi müstəqilliyinin gücləndirilməsi, fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsinə yönəldilmiş dövlət və cəmiyyət üçün əhəmiyyət kəsb edən layihələrin həyata keçirilməsini təşkil edir;

3.1.2. ictimai-siyasi hadisələrin, dövlət siyasətinin mediada ədalətli, balanslı, obyektiv, qərəzsiz işıqlandırılmasına, jurnalistlərin peşəkarlığının artırılmasına, kütləvi informasiya vasitələrində peşə (etik) davranışı qaydalarına riayət edilməsinə, beynəlxalq informasiya mübadiləsində yeni imkanlar açan müasir informasiya və telekommunikasiya texnologiyalarının tətbiqinə və vətəndaşın, cəmiyyətin və dövlətin informasiya təhlükəsizliyinin təmin olunmasına istiqamətlənmiş layihələrin həyata keçirilməsi üçün tədbirlər görür;

3.1.3. dövlət orqanları ilə kütləvi informasiya vasitələri arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi, dövlət orqanlarının informasiya məsələləri üzrə vəzifəli şəxsinin və ya struktur bölməsinin kütləvi informasiya vasitələri ilə əlaqələrinin təkmilləşdirilməsi, qarşılıqlı etimadın artırılması ilə əlaqədar tədbirlər həyata keçirir;

3.1.4. kütləvi informasiya vasitələrinin fəaliyyəti ilə bağlı təhlillər aparır, ictimai rəyin öyrənilməsinə təşkil edir;

3.1.5. kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafına metodiki, təşkilati-texniki, konsultativ, müsabiqəli və müsabiqəsiz maliyyə və digər formalarda dövlət dəstəyinin göstərilməsi üçün müvafiq tədbirlər həyata keçirir;

3.1.6. kütləvi informasiya vasitələrinə maliyyə yardımının göstərilməsi məqsədilə müsabiqələrin keçirilməsi qaydalarını müəyyən edir;

3.1.7. maliyyə yardımından istifadə etmək üçün kütləvi informasiya vasitələrinə bərabər şərait və imkanlar yaradılmasını təmin edir;

3.1.8. layihələrin həyata keçirilməsi üçün Fondun vəsaitinin xərclənməsi istiqamətlərini müəyyən edir, bununla əlaqədar zəruri tədbirləri həyata keçirir;

3.1.9. layihələrin həyata keçirilməsi məqsədi ilə müsabiqələri təşkil edir və bununla bağlı:

3.1.9.1. elanlar verir;

3.1.9.2. layihələr üzrə vəsaitin miqdarını müəyyənləşdirir;

3.1.9.3. layihələrin təqdim olunma formalarını, müddətlərini və zəruri sənədlərin siyahısını müəyyən edir;

3.1.9.4. təqdim olunmuş layihələri qiymətləndirir;

3.1.9.5. layihələri məqbul hesab edilən kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri ilə şifahi müsahibə keçirir;

3.1.9.6. müsabiqədə qalib gəlmiş layihələri müəyyənləşdirir və müvafiq qərar qəbul edir;

3.1.9.7. müsabiqənin qalibi ilə vəsaitin istifadəsi şərtləri haqqında müqavilə bağlayır;

3.1.9.8. müsabiqəni baş tutmamış elan edir;

3.1.9.9. müsabiqənin nəticələri barədə məlumatları açıqlayır.

3.1.10. Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət büdcəsində kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafına maliyyə yardımının göstərilməsi və Fondun saxlanması üçün nəzərdə tutulmuş vəsaitin bölgüsünün təsdiq edilməsi ilə bağlı Naxçıvan Muxtar Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırılmış təkliflərini aidiyyəti üzrə təqdim edir;

3.1.11. layihələrin həyata keçirilməsi ilə bağlı kütləvi informasiya vasitələrinin hesabatlarını nəzərdən keçirir və qiymətləndirmə aparır;

3.1.12. layihələrin həyata keçirilməsi sahəsində kütləvi informasiya vasitələrinin fəaliyyətinə mane olan problemlərin həllinə dair təkliflərini dövlət və yerli özünüidarətmə orqanlarına, hüquqi və fiziki şəxslərə təqdim edir;

Ardı 2-ci səhifədə

3.1.13. sosial reklamların kütləvi informasiya vasitələrində yerləşdirilməsi istiqamətində dövlət orqanlarına təkliflər verir;

3.1.14. fikir, söz və məlumat azadlığı sahəsində fəaliyyət göstərən təşkilatlarla əlaqələrin genişləndirilməsi, xarici təcrübənin öyrənilməsi və tətbiqi ilə bağlı tədbirlər görür;

3.1.15. qanunvericiliyə uyğun olaraq digər funksiyaları həyata keçirir.

4. Fondun hüquqları

4.1. Fondun öz vəzifələrini həyata keçirmək üçün aşağıdakı hüquqları vardır:

4.1.1. fikir, söz və məlumat azadlığı, plüralizmin təmin edilməsi, kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafı ilə bağlı təkliflər hazırlamaq və Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədrinə təqdim etmək;

4.1.2. öz vəzifə və funksiyalarını yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan məlumatları və sənədləri dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanlarından, hüquqi və fiziki şəxslərdən müvafiq qaydada sorğu vermək yolu ilə əldə etmək;

4.1.3. kütləvi informasiya vasitələrində peşə (etik) davranış qaydalarına riayət edilməsi üzrə araşdırmalar aparmaq, onların nəticələrini dərc etmək və bu istiqamətdə tövsiyələr hazırlamaq;

4.1.4. kütləvi informasiya vasitələrində peşə (etik) davranış məsələləri ilə bağlı kütləvi informasiya vasitələri, jurnalist təşkilatları və müstəqil ekspertlərlə əməkdaşlıq etmək;

4.1.5. fikir, söz, məlumat azadlığı, plüralizmin təmin edilməsi, kütləvi informasiya vasitələrinin müstəqilliyinin inkişaf etdirilməsi, onların fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı təkliflərin icması müzakirəsini təşkil etmək, konfranslar, simpoziumlar, forumlar və digər tədbirlər keçirmək;

4.1.6. Naxçıvan Muxtar Respublikasında fəaliyyət göstərən kütləvi informasiya vasitələri haqqında informasiya bankını formalaşdırmaq;

4.1.7. qanunvericilikdə müəyyən olunmuş qaydada mətbu nəşrlər təsis etmək, xüsusi bülletenlər və digər nəşrlər buraxmaq, internet saytı yaratmaq və ondan istifadə etmək;

4.1.8. layihələr üzrə kütləvi informasiya vasitələri tərəfindən müqavilə şərtlərinin pozulması və sui-istifadə halları aşkar edildikdə, bu halların aradan qaldırılması ilə bağlı müqavilə tərəfinə və zəruri hallarda müvafiq tədbirlərin görülməsi üçün aidiyyəti orqanlara müraciət etmək;

4.1.9. öz səlahiyyətləri daxilində dövlət büdcəsi vəsaiti hesabına verilmiş qrantın təyinatı üzrə istifadə edilməsinə nəzarət etmək;

4.1.10. layihələr üzrə müqavilə şərtlərini pozan kütləvi informasiya vasitələrini 2 ilədək müddətə belə layihələrdə iştirakdan məhrum etmək;

4.1.11. qanunvericiliklə müəyyən edilmiş digər hüquqları həyata keçirmək.

5. Fondun vəsaitinin formalaşdırılması və istifadəsi

5.1. Fondun vəsaiti aşağıdakı mənbələr hesabına formalaşdırıla bilər:

5.1.1. Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət büdcəsindən ayrılmalar;

5.1.2. hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən könüllü verilən ianələr;

5.1.3. müxtəlif tədbirlərin təşkilindən əldə edilən gəlirlər;

5.1.4. qanunvericilikdə qadağan olunmayan digər mənbələr.

5.2. Fondun vəsaiti və sərəncamında olan əmlak onun idarəetmə orqanları üzvlərinin və əməkdaşlarının şəxsi maraqlarına uyğun istifadə edilə bilməz.

5.3. Fond sərəncamında olan vəsaitdən

bu Nizamnamə ilə müəyyən edilmiş fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun istifadə edir.

6. Fondun idarə edilməsi və fəaliyyətinin təşkili

6.1. Fondun fəaliyyətinə ümumi nəzarət Fondun Müşahidə Şurası (bundan sonra - Şura) tərəfindən həyata keçirilir.

6.2. Şura, üç üzvü kütləvi informasiya vasitələrini və jurnalist təşkilatlarını, iki üzvü müvafiq dövlət orqanlarını təmsil edən, beş üzvdən ibarət tərkibdə formalaşdırılır.

6.3. Şura üzvləri Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri tərəfindən təsdiq edilir.

6.4. Ali təhsilli, kütləvi informasiya vasitələri ilə iş sahəsində təcrübəsi olan şəxslər Şuraya üzv ola bilərlər.

6.5. İkili vətəndaşlığı olan, Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olmayan, başqa dövlətlər qarşısında öhdəliyi olan, ağır cinayətlərə görə məhkum edilmiş, fəaliyyət qabiliyyətsizliyi məhkəmə tərəfindən təsdiq edilmiş şəxslər Şuranın üzvü ola bilməzlər.

6.6. Şura üzvlərinin səlahiyyət müddəti dörd ildir.

6.7. Şuranın üzvləri Fondun digər orqanlarında təmsil olunmalı bilməzlər.

6.8. Şuranın üzvləri ictimai əsaslarla fəaliyyət göstərirlər.

6.9. Şuranın iclasları Şuranın sədri tərəfindən keçirilir. Şuranın növbədənkenar iclasları Şura üzvlərinin yarısından çoxunun və ya Fondun İcraçı direktorunun təşəbbüsü ilə keçirilə bilər. Şuranın iclasları üzvlərinin yarısından çoxu iştirak etdikdə səlahiyyətli sayılır. Şuranın qərarları açıq səsvermə yolu ilə iclasda iştirak edən Şura üzvlərinin sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

6.10. Şuranın sədri və sədr müavini Şuranın iclasında Şuranın üzvləri tərəfindən Şuranın üzvləri sırasından seçilir.

6.11. Şura:

6.11.1. Fondun cari fəaliyyəti ilə bağlı məsələləri müzakirə edir, onun fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsinə yönəldilmiş təkliflər hazırlayır və Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədrinə təqdim edir;

6.11.2. Fondun fəaliyyətinin qanunvericiliyə uyğunluğuna, vəsaitinin formalaşmasına və xərclənməsinə ümumi nəzarəti həyata keçirir;

6.11.3. Fonda əlavə vəsait cəlb edilməsinin strategiyasını hazırlayır və həyata keçirilməsinə nəzarət edir;

6.11.4. layihələrin həyata keçirilməsi məqsədi ilə dövlət dəstəyinin yönəldilməsi daha məqsədəuyğun hesab edilən sahələr barədə təkliflərini Fondun İcraçı direktoruna təqdim edir;

6.11.5. kütləvi informasiya vasitələrinin layihələrinin qiymətləndirilməsi məqsədi ilə aidiyyəti dövlət orqanlarının, kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələrindən və digər mütəxəssislərdən ibarət ekspert komissiyası yaradır;

6.11.6. Fondun İcraçı direktorunun təqdimatına əsasən Fondun vəsaitinin istifadə edilməsinin əsas istiqamətlərinə, onun illik xərclər smetasının layihəsinə və balansına baxır;

6.11.7. Fondun vəsaitindən istifadə edilməsi ilə bağlı Fondun İcraçı direktorunun illik hesabatlarına baxır və rəy verir;

6.11.8. səlahiyyətləri çərçivəsində digər vəzifələri həyata keçirir.

6.12. Şura üzvləri aşağıdakı hüquqlara malikdirlər:

6.12.1. Şuranın səlahiyyətlərinə aid məsələlərin həllində iştirak etmək;

6.12.2. Şuranın iclasının gündəliyi və baxılması nəzərdə tutulmuş materiallarla əvvəlcədən tanış olmaq;

6.12.3. Şurada qəbul ediləcək qərarlara

dair fikir söyləmək;

6.12.4. Şuranın səlahiyyətlərinə aid məsələlərə Şuranın iclaslarında baxılması barədə təkliflər vermək;

6.12.5. Şuranın qərarları, iclaslarının protokolları və digər sənədləri ilə tanış olmaq.

6.13. Şura üzvləri:

6.13.1. Şuranın iclaslarında baxılan məsələlərə qərəzsiz yanaşmalı;

6.13.2. Şuranın iclaslarını üzrsüz səbəbdən buraxmamalı;

6.13.3. Şura üzvlüyünün adına xələl gətirə biləcək hərəkətlərə və çıxışlara yol verməməli;

6.13.4. Şurada baxılan məsələlər haqqında qərar qəbul edilənədək məsələnin mahiyyətinə dair ictimaiyyət qarşısında fikir söyləməməlidir.

6.14. Şuranın sədri:

6.14.1. Şuranın işini təşkil edir;

6.14.2. Şuranın iclaslarının gündəliyini müəyyənləşdirir, iclaslarını çağırır və iclaslarında sədrlik edir;

6.14.3. Şuranın fəaliyyətinin təşkili ilə bağlı digər tədbirləri həyata keçirir.

6.15. Şura sədrinin müavini Şura sədri tərəfindən ona həvalə edilmiş vəzifələri yerinə yetirir, Şura sədri vəzifələrini icra edə bilmədikdə onun səlahiyyətlərini həyata keçirir.

6.16. Şuranın hər bir üzvü Şuranın iclasında baxılan məsələlər üzrə şəxsi maraqlarına toxunan, habelə onun qərəzliliyinə əsas verə bilən hallar olduqda, Şuranı məlumatlandırma və qərarların qəbul edilməsində iştirak etməməlidir.

Belə əsaslar olduqda, Şuranın üzvünə yazılı və ya şifahi formada əsaslandırılmış etiraz edilə bilər.

6.17. Şura üzvlüyünün səlahiyyətlərinə aşağıdakı hallarda vaxtıdan əvvəl xitam verilə bilər:

6.17.1. öz arzusu ilə Şura üzvlüyündən çıxmaq barədə yazılı ərizə verdikdə;

6.17.2. Şura üzvlüyünün bu Nizamnamədə nəzərdə tutulmuş tələblərə uyğun gəlmədiyini aşkar edildikdə;

6.17.3. səhhətinə görə vəzifələrini altı aydan artıq yerinə yetirə bilmədikdə;

6.17.4. ardıcıl olaraq 4 dəfə üzrsüz səbəbdən Şuranın iclaslarında iştirak etmədikdə;

6.17.5. fəaliyyət qabiliyyətsizliyi və ya məhdud fəaliyyət qabiliyyəti məhkəmə tərəfindən müəyyən edildikdə;

6.17.6. barəsində cinayət işinə bəraətverici əsaslar olmadan xitam verildikdə, habelə məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş ittiham hökmü və ya tibbi xarakterli məcburi tədbirlərin tətbiqinə dair məhkəmə qərarı olduqda;

6.17.7. Şura üzvlüyünün adına ləkə gətirən hərəkətlərə yol verdikdə.

6.18. Səlahiyyətlərinə vaxtıdan əvvəl xitam verilmiş Şura üzvlüyünün yerinə yeni üzv onun səlahiyyət müddətinin qalmış hissəsinə bu Nizamnamədə nəzərdə tutulmuş qaydada təsdiq edilir.

6.19. Fondun fəaliyyətinə rəhbərlik Fondun İcraçı direktoru (bundan sonra - İcraçı direktor) tərəfindən həyata keçirilir.

6.20. İcraçı direktor Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri tərəfindən vəzifəyə təyin edilir.

6.21. İcraçı direktor:

6.21.1. Fondun cari fəaliyyətinə rəhbərlik edir və Fondun təmsil edir;

6.21.2. Fondun strukturunu təsdiq edir;

6.21.3. Fondun illik fəaliyyət planını Şura ilə razılaşdırmaqla təsdiq edir;

6.21.4. Fondun maliyyə vəsaiti də daxil olmaqla əmlakını idarə edir, Fond adından mövcud qanunvericiliyin tələbləri gözlənilməklə müqavilələr bağlayır, səlahiyyətləri çərçivəsində əmrlər, sərəncamlar və göstərişlər verir, onların icrasına nəzarəti həyata keçirir;

6.21.5. Fondun xərclər smetasının layihəsini, vəsaitinin istifadə edilməsinin əsas istiqamətlərinə dair təklifləri hazırlayır və baxılmaq üçün Şuraya təqdim edir;

6.21.6. kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafına maliyyə yardımının ayrılmasını, layihələrin qiymətləndirilməsini, bununla əlaqədar müvafiq müqavilələrin bağlanmasını təşkil edir;

6.21.7. Fond tərəfindən maliyyələşdirilən layihələrin və digər tədbirlərin icra vəziyyətinə nəzarəti həyata keçirir;

6.21.8. Fondun vəsaitinin istifadə olunması vəziyyəti barədə illik hesabat hazırlayır, Şuranın müvafiq rəyi ilə birlikdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədrinə təqdim edir;

6.21.9. auditin keçirilməsi üçün zəruri şəraitin yaradılmasını təmin edir;

6.21.10. zəruri hallarda aidiyyəti dövlət orqanlarının, kütləvi informasiya vasitələrinin və jurnalist təşkilatlarının nümayəndələrini Şuranın iclaslarına dəvət edir;

6.21.11. Fondun kərgüzarlıq işlərini təşkil edir;

6.21.12. öz səlahiyyətləri daxilində Şuranın qəbul etdiyi qərarların icrası ilə əlaqədar müvafiq tədbirlər görür;

6.21.13. Şuranın iclaslarında qəbul olunmuş qərarlar haqqında ictimaiyyəti məlumatlandırır;

6.21.14. Fondun illik fəaliyyətini əks etdirən materialların mətbuatda dərc edilməsini təmin edir;

6.21.15. mövcud qanunvericiliyə və bu Nizamnaməyə müvafiq olaraq digər səlahiyyətləri həyata keçirir.

6.22. Fondun saxlanması xərcləri dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilir.

7. Fondun yenidən təşkili və ləğvi

7.1. Fondun yenidən təşkili və ləğv edilməsi Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri tərəfindən həyata keçirilir.

7.2. Fond ləğv edildikdə əmlakının bölgüsü ilə bağlı məsələlər qanunvericilikdə müəyyən olunmuş qaydada həll edilir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin 2019-cu il 19 sentyabr tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun Müşahidə Şurasının üzvləri

1. Hüseyinli Ülvi Mötəbər oğlu	- Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Aparatının Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin müdiri
2. Sultanova Mehriban Paşa qızı	- "Şərq qapısı" qəzetinin baş redaktoru
3. Əliyev Rauf Feyzulla oğlu	- "Şərq qapısı" qəzeti baş redaktorunun müavini
4. Canbaxşiyev Səməd Canbağış oğlu	- Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri Komitəsinin İnformasiya təminatı və saytlarla iş redaksiyasının baş redaktoru
5. Qənbərov Qafar Tahar oğlu	- "Nuh yurdu" qəzetinin redaktoru

Xəbər verdiyimiz kimi, Asiya İnkişaf Bankının Baş Auditor Ofisinin nümayəndələri – missiyanın rəhbəri Nadejda Moçinova, baş audit Vei Sen Çanq, baş audit Amuerfina Sabtosç Azərbaycanın ölkə üzrə layihə portfelinin auditini həyata keçirmək məqsədilə iş programına uyğun olaraq Naxçıvan Muxtar Respublikasında səfərdə olublar.

Naxçıvanda beynəlxalq standartlara cavab verən su təchizatı və kanalizasiya sistemləri qurulub

Naxçıvan Şəhər Təmizləyici Qurğular Kompleksi ilə tanış olan nümayəndə heyətinə məlumat verilib ki, kanalizasiya sularının təmizlənməsi üçün Araz çayının kənarında tikilən bu kompleks 2018-ci il may ayının 16-da istismara verilib. Təmizləyici qurğu 3 mərhələli təmizləmə sistemindən ibarətdir. Kompleksdə təmizləmə prosesi fiziki, bioloji və membran təmizləmə üsulları ilə aparılır. Həmin qurğu gün ərzində 32 min kubmetr və ya saniyədə 370 litr çirkab sutəmizləmə gücünə malikdir.

Nümayəndə heyəti Naxçıvançay yatağında tikilən kaptajla və Naxçıvan Şəhər Su Anbarı və Sutəmizləyici Qurğular Kompleksi ilə də

tanış olublar.

Missiyanın rəhbəri, audit Nadejda Moçinova "Şərq qapısı" qəzetinə müsahibəsində səfərlərinin məqsədi barədə danışıb:

– Muxtar respublikaya səfərimiz Asiya İnkişaf Bankının ölkə üzrə auditini həyata keçirmək, yerli əməkdaşlar tərəfindən icraedici tərəflərlə işləyərək və həyata keçirilən layihələrin icra vəziyyəti ilə maraqlanıb bunu qiymətləndirmək məqsədi daşıyır. Bizim ilk işimiz müəyyən sənədlərlə tanış olmaq, digər əsas vəzifəmiz isə yerlərdə görülən işlərin necə həyata keçirildiyini öyrənməkdir.

Naxçıvanda beynəlxalq standartlara cavab

verən su təchizatı və kanalizasiya sistemləri layihəsinin icrası ilə əlaqədar olaraq ayrı-ayrı ərazilərdə fəaliyyət göstərən sutəmizləyici texnologiyalarla tanış olduq. Burada olduğumuz müddətdə gördük ki, həmin qurğular ən müasir texnologiyalardan istifadə olunmaqla qurulub və təmizlənen suyun keyfiyyət göstəriciləri də çox yüksəkdir. Mən Özbəkistan Respublikasının vətəndaşım və bir neçə gün öncə ölkəmizdən Naxçıvan təcrübəsini öyrənmək üçün buraya nümayəndə heyəti gəlmişdim. İnanıram ki, onlar burada əldə etdikləri, öyrəndikləri təcrübədən lazımcına yararlanaraq Naxçıvanda olduğu kimi əhalini keyfiyyətli su ilə təmin edə biləcəklər.

– *Hörmətli İsmayıl müəllim, günlərdir, muxtar respublikamızın ziyalıları elmin inkişafına yeni bir töhfənin qüruru ilə yaşayırlar. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədri Ali Məclisin Sədri yanında Elmin İnkişafı Fondunun yaradılması haqqında” 2019-cu il 7 sentyabr tarixli Sərəncamının əhəmiyyətinə bir akademik və Fondun Himayədarlar Şurasının üzvü kimi münasibətiniz oxucularımız üçün də çox maraqlı olar. Elmin İnkişafı Fondu hansı zərurətdən yaranıb?*

– Qeyd etdiyiniz kimi, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri cənab Vəlif Talibovun sərəncamı ilə Elmin İnkişafı Fondu yaradılıb. Həmin sərəncamda Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinə tapşırıb ki, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Naxçıvan Bölməsi ilə birlikdə Fondun Nizamnaməsinin layihəsini hazırlayıb Ali Məclisin Sədriyə təqdim etsin. Qısa müddətdə bu Nizamnamə hazırlandı və Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədri 2019-cu il 13 sentyabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq olundu. Həmin tarixdə imzalanan digər bir Sərəncamla Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin yanında Elmin İnkişafı Fondunun Himayədarlar Şurasının tərkibi də təsdiq edildi.

Ali Məclisin Sədri ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən müəyyən edilmiş və uğurla həyata keçirilən elm siyasətinə xüsusi əhəmiyyət vermiş və muxtar respublikanın hərtərəfli və dinamik inkişafında bu sahənin də formalaşmasına həmişə qayğı göstərmişdir. Ali Məclisin Sədri kimi fəaliyyətinin ilk vaxtlarında Naxçıvanda “Uluslararası qaynaqlarda Naxçıvan” beynəlxalq simpoziumunun keçirilməsinə (11-13 iyul 1996-cı il) və həmin simpoziumda xarici ölkə alimlərinin iştirakına hər cür qayğı göstərmişdir. Halbuki həmin illərdə muxtar respublikanın üzvləşdiyi problemlər belə bir tədbirin keçirilməsinə o qədər də imkan vermirdi. Sonrakı illərdə də muxtar respublikada elmin inkişafına, elm adamlarının fəaliyyətinə diqqət və qayğı göstərilmişdir.

Elmin İnkişafı Fondunun yaradılması zəruriliyi ilə əlaqədar: Dövlət və cəmiyyət üçün əhəmiyyət kəsb edən elmi-tədqiqat proqramların və layihələrin qrant şəklində maliyyələşdirilməsi; alimlərin elmi fəaliyyətlərinin stimullaşdırılması; muxtar respublikada elmi-texniki potensialın qorunması və inkişaf etdirilməsi; iqtisadiyyatın inkişafında elmi-texniki potensialın imkanlarından səmərəli istifadə edilməsi; təbii resursların, mədəni və tarixi irsin öyrənilməsi; elmi araşdırmaların səmərəliliyinin artırılması; elmi tədbirlərin təşkilinə üzrə layihələrin dəstəklənməsi və sair.

Bütün bunlar həm də Elmin İnkişafı Fondunun qarşısında duran məqsəd və vəzifələrdir ki, Fond öz fəaliyyətini bu istiqamətdə qurmalıdır.

– *Məlumdur ki, ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin 2002-ci il 7 avqust tarixli Sərəncamı ilə AMEA Naxçıvan Bölməsinin yaradılması, ümumilikdə, Azərbaycan elminə töhfə olmaqla yanaşı, muxtar respublikamızda böyük elmi bazanın yaranmasına stimül oldu.*

– AMEA Naxçıvan Bölməsinin yaradılmasına qədər muxtar respublikada üç elmi qurum fəaliyyət göstərmişdir. Bunlardan ikisi Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasına, biri isə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə tabe idi. Üç qurumda cəmi 13 nəfərin elmi dərəcəsi var idi. Həmin qurumların maddi-texniki bazaları da çox zəif idi. Bunu Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri cənab Vəlif Talibov görürdü. Ona görə də yeni bir elmi qurumun – AMEA Naxçıvan Bölməsinin yaradılması məsələsinə ölkə

Prezidenti səviyyəsinə qaldırıldı və razılıq alındı. Bölmənin yaradılması strateji məqsədlərə hesablanmış, elmin inkişafına yönəldilən uğurlu bir addım idi. Onun yaradılması və sonrakı fəaliyyəti özünü doğrultdu: tədqiqat istiqamətləri genişləndirildi, maddi-texniki baza möhkəmləndirildi, yüksəkixtisaslı kadrların hazırlanmasına başlanıldı. Bütövlükdə, muxtar respublikanın elmi potensialı artdı, elmi mühit canlandı, çoxsaylı ensiklopediyalar, ümumiləşdirici əsərlər, kitab və monoqrafiyalar, elmi məqalələr nəşr olundu, fəlsəfə

Elmin İnkişafı Fondunun yaradılması muxtar respublikada elmi-texniki potensialın qorunması və inkişaf etdirilməsinə böyük töhfədir

Müsahibim Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Naxçıvan Bölməsinin sədri, akademik İsmayıl Hacıyevdir

lahiyyətinə malikdir. Sevindirici haldır ki, görülən bu əhəmiyyətli tədbirlərin nəticəsində bu gün muxtar respublikamızda 43 elmlər, 300-dən çox fəlsəfə doktoru fəaliyyət göstərir. Ali təhsil müəssisələrində olduğu kimi, bölmədə də elm adamları müəyyən ixtiralar edir, müəlliflik şəhadətnamələri, patentlər alır, beynəlxalq və respublika səviyyəli qrant layihələrində qalib gəlirlər. Biz qürur duyur və muxtar respublika rəhbərinə dərin minnətdarlığımızı bildiririk ki, doğma diyarımız elə bir inkişaf səviyyəsinə yüksəlmişdir ki, Elmin İnkişafı Fondu yaradılmışdır. Bundan sonra muxtar respublikamızın təşkilatları, elm və təhsil işçiləri bu Fondun elan etdiyi qrant layihələrində də iştirak edəcəklər. Qürurla deyə bilirik ki, artıq Naxçıvanda Elmin İnkişafı Fondunun layihələrində iştirak etmək istəyən kadrlar formalaşmışdır.

– *Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri yanında Bilik Fondunun yaradılmasının və məqsədyönlü fəaliyyətinin də elmin inkişafında əhəmiyyəti böyükdür.*

– Elmin və təhsilin davamlı inkişafı muxtar respublika rəhbəri tərəfindən daim diqqət mərkəzində saxlanılır. 2014-cü il 4 sentyabr tarixli Fərmanla Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri yanında Bilik Fondu təsis edilmişdir. Bu gündəlik Fondun təşkilatçılığı ilə onlarla beynəlxalq və yerli səviyyəli konfranslar, seminarlar, dəyirmi masalar və disputlar keçirilib, elmi innovasiyaların, elmi yeniliklərin, layihələrin dəstəklənməsi işinə diqqət artırılıb. Bilik Fondunun maliyyə dəstəyi ilə onlarla kitab və jurnal nəşr olunaraq müvafiq qurumlara hədiyyə edilmişdir. Əhəlinin elmi-texniki, ictimai-siyasi, sosial-iqtisadi, ekoloji və humanitar biliklərinin artırılması istiqamətində işlər davam etdirilir.

Biliksiz, savadsız cəmiyyət inkişaf edə bilməz. Bilik Fondu da biliklərin qazanılması, təbliği, gənc nəslin elmi biliklərə yiyələnməsi istiqamətində fəaliyyət göstərir. Əlbəttə, biliksiz elm də inkişaf edə bilməz. Bütün ixtiralar, kəşflər biliyə, elmə əsaslanır. Hətta təsadüf nəticəsində ortaya çıxan müəyyən elmi yeniliyin səbəbi də axtarılır.

Məlum həqiqətdir ki, elm biliyə, savada əsaslanır. Bunlar olmayan yerdə hansı elmdən danışmaq olar. Tarixin bütün mərhələlərində, hətta insanların icma halında yaşadığı dövrdə belə, onlar primitiv də olsa, müəyyən biliklərə yiyələnmişlər. İnsanlar isinmək üçün odun əldə etməsinə çalışmış, müəyyən daşların bir-birinə vurulması, sürtülməsi ilə od əldə edə bilmişlər.

– *Ölkəmizdə Elm gününün təsis edilməsi isə bax, bayaqdan sadələdiyiniz elmi nailiyyətlərin müəlliflərinə, elmə və elm adamlarına verilən dəyərdir.*

– Doğrudur. Qeyd edim ki, Azərbaycanda elmin inkişafı ümummilli lider Heydər Əliyevin adı və fəaliyyəti ilə bağlıdır. Ulu öndərin

ardıcıl diqqəti sayəsində Azərbaycan elminin mükəmməl təşkilatı strukturu formalaşmış, elmi araşdırmaların həyata keçirilməsi sistemli xarakter alıb. Görkəmli dövlət xadiminin elmin inkişafına yönəlmiş fəaliyyəti dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin də siyasətinin əsasını təşkil edir. Ölkə rəhbərinin “Azərbaycan Respublikasında “Elm günü”nün təsis edilməsi haqqında” 2018-ci il 9 aprel tarixli Sərəncamına əsasən mart ayının 27-si ölkəmizdə Elm günü kimi qeyd edilir. Bu tarix ölkə üçün əlamətdar bir vaxt – AMEA-nın

təsis olunduğu günə təsadüf etdiyi üçün xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Respublika həyatının müxtəlif sahələrinin inkişaf etdirilməsində, ictimai fikrin formalaşdırılması və möhkəmləndirilməsində, dövlət müstəqilliyi uğrunda mübarizə yollarında akademiyanın böyük xidmətləri var. 1945-ci ildə Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının yaradılması və fəaliyyəti ilə xalqımız elm sahəsində daha böyük uğurlar əldə etməyə nail olub. Akademiyanın keçdiyi çətin və şərəfli yol elminin inkişafının böyük bir tarixi mərhələsi kimi, həm də ölkəmizin tərəqqisində elmin, alim sözünün, ziyalı mövqeyinin geniş imkanlara malik olduğunu nümayiş etdirən elmi-ictimai hərəkatın, mədəni-texniki proseslərin də mühüm bir göstəricisidir.

– *Elmin İnkişafı Fondu Nizamnaməyə uyğun olaraq dövlət və cəmiyyət üçün əhəmiyyət daşıyan, muxtar respublikanın sosial-iqtisadi və elmi-mədəni inkişafına töhfə verəcək layihələrin həyata keçirilməsini təşkil edəcəkdir. Sizcə, bu layihələrdə kimlər və necə iştirak edə bilər?*

– Həmin Nizamnamədə Ali Məclisin Sədri tərəfindən təsdiq olunub. Orada Fondun məqsəd və vəzifələri, funksiyaları, hüquqları, idarə edilməsi və fəaliyyətinin təşkili aydınlığı ilə göstərilmişdir. Nizamnamənin 1.2. bəndində qeyd olunur: “Fond dövlət sifariş əsasında təbiət, texniki, humanitar və ictimai elm sahələri üzrə elmi tədqiqatları və digər elmi tədbirləri qrant şəklində məqsədlə olaraq müəyyən edir”.

Elmin İnkişafı Fondunun elan edəcəyi müsabiqələrdə Naxçıvan Muxtar Respublikasında elmi müəssisə və təşkilatlar, təhsil müəssisələri, digər müvafiq qurumlar və fiziki şəxslər tərəfindən müəyyən elm sahələrinə uyğun layihələr təqdim edilə bilər. Qalib layihə müsabiqədən sonra açıqlanacaq.

– *Muxtar respublikada elmin inkişafı 25 ilə yaxın yüksək diqqət və qayğıya, zəhmətə söykənib, burada elm sahəsi həmişə himayə olunub. Yeni yaradılmış Elmin İnkişafı Fondunun Himayədarlar Şurasının üzvü kimi şuranın fəaliyyətindən daha nə kimi gözləntiləriniz vardır?*

– Muxtar respublikamız dayanıqlı inkişafa nail olmuşdur. Bu, bütün sahələrdə özünü göstərir. Bir neçə gün bundan əvvəl Özbəkistandan Naxçıvana gələn nümayəndə heyəti rəhbərinin müsahibəsini dinlədim, fərəhləndim, qürur hissi keçirdim. O qeyd etdi ki, Naxçıvanda görülən bu işlər (sütəməzləyici qurğulara işarə edirdi) Özbəkistanda hələ başlanılmayıb.

Naxçıvanda son 25 ildə elmə həmişə diqqət və qayğı göstərilmişdir, himayə edilmişdir. Sanballı kitab və monoqrafiyalar, ensiklopediyalar, ümumiləşdirici əsərlər Ali Məclis Sədri tərəfindən qayğısı ilə nəşr olunub. Bir sıra əsərlər – “Naxçıvan tarixi” (üç cild), “Naxçıvan Azərbaycanın dövlətçilik tarixində” Naxçıvan Muxtar Respublikasının mükafatına, “Dünya

və insan: başlanğıcın sonu, sonun başlanğıcı” və “Tarixi mənbələrdə Nuh Peyğəmbər” əsərləri isə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədri tərəfindən mükafatına layiq görülmüşdür.

Elmin İnkişafı Fondunun yaradılması ilə əlaqədar Ali Məclisin Sədri 2019-cu il 13 sentyabr Sərəncamı ilə Himayədarlar Şurasının tərkibini də təsdiq etmişdir. Bu məsələyə muxtar respublika rəhbərinin nə qədər böyük əhəmiyyət verməsinin nəticəsidir ki, o, Himayədarlar Şurasının Sədri vəzifəsini öz üzərinə götürüb.

Bu həm şuranın özünün məsuliyyətini artırır, həm də şura üzvlərinə, bütövlükdə, Elmin İnkişafı Fonduna şərəf gətirir. Təbii ki, Ali Məclis Sədri şuraya sədrlik etməsi hər bir şura üzvünün bu məsələyə daha obyektiv və ciddi yanaşmasını tələb edir. Qətiyyətlə inanırıq ki, Himayədarlar Şurası vəzifəsini ən yüksək səviyyədə yerinə yetirəcəkdir.

– *Elmin İnkişafı Fondunun fəaliyyətində elm sahəsində araşdırmaların aparılması, beynəlxalq təcrübələrin öyrənilməsi məqsədilə elmi tədbirlərin – konfrans, simpozium, seminar və digərlərinin təşkili üzrə layihələrin dəstəklənməsi də nəzərdə tutulur.*

– Elmin İnkişafı Fondunun müsabiqələrində beynəlxalq təcrübəyə istinad edərək deyə bilirik ki, burada həm kollektiv, həm də fərdi layihə ilə iştirak etmək mümkün olacaqdır. Əsas odur ki, təqdim olunan layihə elan olunan müsabiqənin şərtlərinə cavab versin və müəyyən elmi əhəmiyyət daşıyın. Elmi tədbirlərin keçirilməsi ilə bağlı layihələri Elmin İnkişafı Fondu dəstəkləyəcək. Xarici ölkələrdə keçirilən tədbirlərə qatılmaq istəyən iddiaçılar da layihə təqdim etməklə maliyyə dəstəyi qazana bilərlər. Ümumiyyətlə, Elmin İnkişafı Fondunun müəyyən edəcəyi qrantlar böyük, orta və kiçikhəcmli, həmçinin qısamüddətli və uzunmüddətli olacaqdır. Təqdim olunan layihə bu şərtlərin birindən ibarət olmalıdır.

– *Naxçıvan Muxtar Respublikası bütün dövrlərdə ölkəmizə müxtəlif sahələrdə böyük elmi potensiala malik ziyalılar bəxş etmişdir. Elmin İnkişafı Fondu isə bu elm dünyasına, yaqın ki, bu ziyalıların əldə etdikləri yeni elmi nailiyyətləri bəxş edəcəkdir.*

– Nəinki Naxçıvan Muxtar Respublikası, bütövlükdə, Naxçıvandan çıxan, dünyanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərən ziyalılarımız minlərlədir. Təkcə Orta əsrlərdə Yaxın və Orta Şərq ölkələrində nə qədər böyük elm adamlarımız çalışmışdır. Onların hər biri öz sahələrinin mükəmməl biliciləri olmuşlar. Naxçıvanskiilər, Kəngərlilər, Ordubadilər, Şahtaxtinskiilər, Bektaşilər və digər sadələmədiyim soyadları daşıyan soydaşlarımız Naxçıvanımıza başucalıq gətirmişlər. Eynilə bu fikri XX əsr haqqında da deyə bilərik. ABS, İngiltərə, Fransa, Rusiya, Türkiyə və başqa ölkələrdə işləyən Naxçıvanda doğulmuş çoxsaylı elm adamları vardır.

Elmin İnkişafı Fondu da muxtar respublikada yaşayış fəaliyyət göstərən elm adamlarının inkişafına, yeni-yeni tədqiqat işləri aparmalarına təsir göstərəcəkdir.

Sonda bir daha elm adamları, ziyalıların adından elmə, elm adamlarına göstərdiyi diqqət və qayğıya görə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədriyə dərin minnətdarlığımızı bildiririk.

– *Ətraflı və maraqlı müsahibə üçün çox sağ olun.*

Müsahibəni qələmə aldı:
Metanət MƏMMƏDOVA

Xalq təqvimi Elqovan dövrü

Sentyabr ayında təsərrüfatda və məişətdə görülməli işlər

Xalq arasında sentyabr, oktyabr, noyabr payız ayları sayılrsa da, astronomik bəlgədə payız sentyabrın 23-də başlayır. Xalq təqvimində isə yay üç hissəyə bölünür. Bu bölgünün axıncısına (20 avqust-20 sentyabr) "elqovan dövrü" deyirlər. Bəzən bu dövrə "büyük sən dövr" də deyirlər.

Elbalı Mehrəliyev "Xalq coğrafi terminlərinin izahlı lüğətində" "el-qovan"ın mövsümi külək olub, yazın axırında əsən isti, payızın əvvəlində əsən soyuq küləyə deyildiyini qeyd edir. Bu külək yazda elat tayfasını yaylağa, payızda isə arana qovur, köçməyə məcbur edir. Doğrudan da, quyruq doğduqdan sonra (5-15 avqust) yağışlar yağır, havalər isə nisbətən soyuyur. Payızın əvvəlində, sentyabrın 15-20-dən sonra yaylaqlarda yağın küləkli yağışlar bəzən qara çevrilir, yeri ağartmasa da, havanı kifayət qədər soyudur, heyvanları isə yaylaqdan köçə məcbur edir. Yağmurla müşahidə edilən bu cür küləyə "eltökən" deyirlər.

Xalq arasında belə bir deyim var: "Hələ canına isti keçməyib". Payız yaxınlaşanda gündüzlər havalər nisbətən isti olsa da, gecələr soyuyur. Çöldə gecələyən əkinçi və çobanlar od qalayır, sərin havada tonqalın istisi adama xoş gəlir və ona görə deyirlər ki, "canına isti keçdi". Bu, o deməkdir ki, gecə bayırda tonqalın istisi xoş gəldisə, deməli, qış qapıdadır, qış hazırlığını, görülməli işləri sürətləndirmək lazımdır.

Əkinçilikdə "quyruq doğdu"dan sonra şum işlərini yekunlaşdırıb səpinə başlamaq lazımdır. Rəncbər babalarımız yaxşı bilirdilər ki, yayda şumlanan əkin səpinqabağı pərşum (əvvəlki şuma çarpaz şum aparılması) olunarsa, məhsuldarlıq da artar. El arasında deyirlər ki, əkin iki yay görməlidir. Vaxtında əkilən taxıl cücərib qalxır və kök sistemi yaxşı inkişaf etdiyi üçün soyuq hava əkinə zərər vurmur. Etnoqraf Qəmərsah Cavadov "Əkinçilik mədəniyyətimizin sorağı ilə" monoqrafiyasında qeyd edir ki, xalq arasında yayda aparılan əkinə "ara-ağac", payızdan 20 gün keçəndən sonra başlanan səpinə "şah tum", bir ay sonrakı əkinə isə "şahrəma" deyilirdi.

Bir məqamı da unutmaq olmaz ki, yayda əkilən dedikdə sentyabr ayı (20-nə qədər) nəzərdə tutulur. Taxıl daha erkən əkiləndə qış yubanarsa, payızın sonlarında taxıl boruya gedər (sünbül borusu əmələ gəlir) və məhsul zay ola bilər. Belə hal baş verdikdə, rəncbər babalarımız əkinə otarardılar ki, taxıl yenidən beçələsin. Yaşlılar söyləyirlər ki, xüsusən arpa əkinlərində bir toxumdan bir və ya iki sünbül qalxır. Erkən yazda əkin sahəsi otarılsa, hər kolda budaqların sayı artar, bol məhsul götürülür.

Haşiyə: Halbuki müasir dövrdə torpaq mülkiyyətçiləri əkinləri bu cür otarmaqdan ehtiyat edirlər. Düşünürsən ki, əkin sahəsi otarılsa,

məhsuldarlıq aşağı düşər.

Əkinçi babalarımız səpin vaxtını fenoloji müşahidələrə əsasən təyin edirdilər. Əkinçilərimiz arasında "durnaların isti ölkələrə uçması səpin vaxtının başlanmasına işarədir", – deyirlər. Mərhum etnoqraf Hacı Qadir Qədirzadə də qeyd edirdi ki, ən yaxşı taxıl yayın sonu, payızın əvvəlində əkiləndir. Toxum səpildikdən sonra suvarma da əsas şərtir. Xalq arasında "əkin öküzdən dırnağına sula" məsəli vardır. Bir də deyirlər ki, əkin küz sula, küz olmasa, yüz sula. Bəziləri bu ifadəni güz (payız) kimi izah edir. Halbuki küz heyvandarlıqda taxta, dəmir və ya tor ilə ayrılmış xüsusi hissəyə – quzuları, doğacaq və ya arıq heyvanları saxlamaq üçün yerə deyilir.

Qeyd edək ki, payızlıq əkinlərə payızda suvarılmasa, qış və qarışqalar toxumu seçib aparar. Səhdə qalan, üstündə az torpaq qatı olan toxumlar az miqdarda düşən yağışlarla zamanı islanıb cücərir. Lakin biğciq torpağa sancılıb kök sistemi əmələ gətirməyə imkan tapmamış Günəş şüası və isti toxumu qurudur, həmin toxumlar artıq cücərmə qabiliyyətini itirir, əkin seyrək alınır və bu da məhsuldarlığa mənfi təsir göstərir. Ümumiyyətlə, tarixən əkinləri suvarmaq asan olsun deyər, üç üsuldan istifadə edilib. Kərdi, mora və bu gün ən səmərəli üsul olan şırım üsulundan. Keçmişdə şırım üsulundan istifadə etmək mümkün olmadığı üçün kərdi və ya mora ayıraraq səpinə, ardınca isə suvarmağa başlayırdılar. Ona görə də xalq arasında "taxılı öküzdən dırnağına sula" deyimini yaranmışdır. Yəni öküzdən çıxan kimi suvarmaq lazımdır.

Əkinlər suvarıldıqdan bir müddət sonra "sərəsov" vurulardı. Sərəsov taxtadan düzəldilmiş yüngül maladır. Keçmişdə saha öküzə (cüt və ya kotala) şumlanır, toxum səpilib mala (tapan) çəkilirdi. Ağır ağaclarla çəkilən mala toxumun üstünü örtməklə yanaşı, kəsəkləri əzər və sahəni hamarlayardı. Suvarılan saha cücərdikdən sonra ikinci dəfə yüngül taxta mala ilə hamarlanardı. Qalan kəsəklər əzilərək çalalara doldurulardı. Əks halda, qışda çalalarda duran su donaraq cücərtləri məhv edər. Sərəsov vaxtında vurulmalıdır, yoxsa, kəsəklər quruyub bərkilər və sərəsov vurmanın əhəmiyyəti olmaz. Ona görə də xalq arasında bir işi görməyə tələsən adama "Nə tələsirsən, sərəsovun keçməyib ki", – deyirlər.

Sentyabr ayı heyvandarlıqda da məsuliyyətli dövrüdür. Keçmişdə Naxçıvanın bir çox bölgələrində heyvanları saxlamaq üçün təbii və ya dağ, eləcə də təpələrin döşündə

qazılan kahalardan (mağaralardan) istifadə edilirdi. Təbii ki, bu cür mağaralarda doğulan quzuları ayırmaq, onlara qulluq etmək mümkün olmurdu. Əgər qışda çox güclü qar yağmasa, qoyunlar Novruz bayramına iki ay qalana qədər, yəni Kiçik Çilləyə qədər dağda otarılardı. Xalq təqvimində bu dövrə "qoyunu bala basan dövr", – deyirdilər. Qeyd edək ki, bu cür otarma həm də tədarük olunan yem ehtiyatına qənaət etmək deməkdir. Bəzi kəndlərimizdəki təsərrüfatlarda çox heyvanı olanlar bu gün də həmin qaydaya əməl edirlər.

Topladığımız çöl tədqiqatlarına görə, sentyabr ayının ilk günlərinə "oğlaqqıran dövrü" də deyirlər. Buna səbəb isə həmin vaxt oğlaqların daha çox kəsilməsidir. Yaşlı insanlar söyləyirlər ki, "quyruq doğduqdan" sonra oğlaqların ətindən qoxu gəlir. Ona görə də damazlıq oğlaqlar seçilir və qalanları kəsilir. Bu dövrdə yağlı quzu ətindən daha çox çəpiş ətinə üstünlük verilir. Naxçıvan kəndlərində həmin dövrdə belə çəpişlərin bir qismi qurbanlıq kimi kəsilir, damazlıqlar isə sürüyə qatılır. Ta qədimdən Əshabi-Kəhf ziyarətəgahına da daha çox "oğlaqqıran dövrü"ndə kütləvi axın başlayırdı.

Sentyabr ayında məişətimizdə də müəyyən işlər görülür. Şaftalı, üzüm, zoğal mürəbbə və kompotlarını məhz sentyabr ayında tədarük edirlər. Havalər sərinlədiyi üçün badımcan-pomidordan hazırlanan yemək, salat, kabab, xiyar-pomidordan hazırlanan banka bağlamaları da, əsasən, bu ayda həyata keçirilir. Qısa müddətdə hazır olan, uzun müddət qalmayan "həftəbecər" turşusu da məhz bu dövrdə qoyulur. Yayda yarma çəkməyənlər yarma hazırlığı görür, bəzən havalərin sərinləməsinə gözləmədən əriştə kəsənlərə də rast gəlinir. Sentyabrda keçirilən sağmağı dayandırır, eyməyə yığılan "qara qatığı" çalxalayar, şorunu küpələrə yığıb, ağzını sələklə bağlayar və torpağa basdırırdılar. Havalərin soyuması ilə bağlı yayda döşənəcəyi yığışdırılan otaqlara xalça-palazlar da salınır. Bir sözlə, sentyabr ayında hər kəs öz imkanı və qabiliyyətinə uyğun olaraq qısa hazırlıq görür.

Zaleh NOVRUZOV

Naxçıvan Muxtar Respublikasında ailə, qadın və uşaq hüquqlarının qorunması, qəbul edilmiş dövlət proqramlarından irəli gələn vəzifələrin icrası avqust ayında da diqqətdə saxlanılmış, tədbirlər keçirilmiş, monitoring və muzeylərə ekskursiyalar təşkil olunmuşdur.

Ailə, qadın və uşaq hüquqları qorunur

Şahbuz rayonunun Aşağı Qışlaq kəndində "Reproduktiv sağlamlıq və ailə dəyərləri" mövzusunda tədbir keçirilmiş, 205 maarifləndirici broşür paylanmışdır. Axtəminatlı ailələrin sosial vəziyyətlərinin araşdırılaraq həll edilməsi məqsədilə Culfa rayonunun Əbrəqunus kəndində yaşayan axtəminatlı, II qrup sağlamlıq imkanları məhdud ailəyə baş çəkilmiş, ailə üzvləri tibbi müayinədən keçirilmiş və ehtiyaclarına uyğun köməklik göstərilmişdir. Həmçinin Şərur rayonu üzrə valideyn himayəsindən məhrum olmuş 5 uşağın sağlamlığı, təhsili, yaşayış

şəraitləri ilə maraqlanılmışdır.

Ötən ay muxtar respublikada uşaq hüquqlarının təmin edilməsi vəziyyətinə dair Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında Yetkinlik Yaşına Çatmayanların İşləri və Hüquqlarının Müdafiəsi üzrə Komissiyanın iclası

keçirilmişdir. Eyni zamanda uşaq hüquqlarının həyata keçirilməsinə dair elektron məlumat bankına uşaqlar haqqında fərdi məlumatların yeni proqrama uyğun daxil edilməsi davam etdirilmişdir. Sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların təhsili və reabilitasiyası ilə bağlı işlər də görülmüş, 10 uşaq məktəb, məktəbdənkənar təlim-tərbiyə və müalicə-reabilitasiya müəssisələrinə cəlb olunmuşdur.

**Naxçıvan Muxtar Respublikası
Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri
üzrə Dövlət Komitəsinin
mətbuat xidməti**

Fövqəladə hallara hazırlıq işləri davam etdirilir

Avqust ayında Naxçıvan Muxtar Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyi tərəfindən muxtar respublikada fəvqəladə hallara hazırlıq işləri davam etdirilərək Naxçıvan Qaz-Turbin, "Arpaçay-1", "Arpaçay-2" Elektrik stansiyalarında, Arpaçay Su Anbarı və Supaylayıcı Qurğular Kompleksində, Heydər Əliyev Su Anbarı və onun üzərindəki Su Elektrik Stansiyasında fəvqəladə hallara hazırlıq işləri davam etdirilərək Naxçıvan Qaz-Turbin, "Arpaçay-1", "Arpaçay-2"

Elektrik stansiyalarında, Arpaçay Su Anbarı və Supaylayıcı Qurğular Kompleksində, Heydər Əliyev Su Anbarı və onun üzərindəki Su Elektrik Stansiyasında fəvqəladə hallara hazırlıq işləri davam etdirilərək Naxçıvan Qaz-Turbin, "Arpaçay-1", "Arpaçay-2"

Qəza və hadisələrin baş verməməsi üçün 12 təhlükə potensialı obyektində texniki təhlükəsizliyin vəziyyəti yoxlanılmış, 160 texnoloji nəqliyyat vasitəsinə 2019-cu il üçün texniki baxış olmuş, 13 qurğu sınaqdan keçirilərək texniki təhlükəsizlik sertifikatı ilə təmin edilmişdir. Mülki müdafiə işinin təşkili ilə bağlı 10 mərkəzi icra hakimiyyəti orqanında mülki müdafiə sahəsində yoxlama aparılmış, 6 tədris qrupu üzrə heyətin fəvqəladə hallara hazırlanması təşkil edilmiş, 53 ümumtəhsil məktəbində tədris-metodik toplantı, 14 obyektində maarifləndirici tədbir, 20 təşkilatda qrup məşğələsi

keçirilmişdir. 3 rayonda 28 ictimai yaşayış binasının mülki müdafiə təyinatlı zirzəmisinin vəziyyəti yoxlanılmışdır.

Muxtar respublikada yanğın təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə 321 obyektə yanğın-texniki müayinələr aparılmış, kənd yaşayış məntəqələrində 562 yaşayış evinə baxış keçirilmiş, standarta uyğun olmayan qaz xətlərinin istismarı dayandırılmış, 2500 nəfər yanğın qarşı təlimatlandırılmışdır. Tikinti obyektlərində təhlükəsizliyə nəzarət olunaraq 15 obyektə betonun naturada möhkəmlik göstəricisi yoxlanılmış, 12 obyektin layihə sənədləri ekspertizadan keçirilmişdir. 66 tikinti obyektində yoxlama-nəzarət funksiyaları tətbiq edilmiş, 5 obyektə dövlət nəzarətinin fərdi qaydada aparılması üçün "Tikintidə Dövlət Nəzarəti Jurnalı" açılmışdır.

**Naxçıvan Muxtar Respublikası
Fövqəladə Hallar Nazirliyinin
mətbuat xidməti**

Yeni nəşrlər

"Əmlak" informasiya bülleteninə növbəti sayı işıq üzü görüb

Naxçıvan Muxtar Respublikası Daşınmaz Əmlak və Torpaq Məsələləri üzrə Dövlət Komitəsinin "Əmlak" informasiya bülleteninə üçüncü nömrəsi "Əcəmi" Nəşriyyat-Poliqrafiya Birliyində yüksək keyfiyyətlə çapdan çıxıb.

İnformasiya bülletenində muxtar respublikamızda aparılan genişmiqyaslı abadlıq-quruculuq işləri, əhəlinin mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması sahəsində həyata keçirilən tədbirlər, komitənin Ordubad Rayon İdarəsinin yerləşdiyi yeni inzibati binada yaradılan şərait barədə yazılar yer alıb. Torpaqların su təminatının

yaxşılaşdırılması məqsədilə qapalı suvarma şəbəkələrinin qurulması sahəsində görülən işlər, investisiya və innovasiya fəallığının artırılması, yeni texnologiyaların tətbiqi əsasında yerli iqtisadi potensialın gücləndirilməsi, innovativ təsərrüfatçılıq formalarının yaradılması istiqamətində qarşıya qoyulmuş vəzifələrin icrası ilə bağlı materiallar yerləşdirilib.

Muxtar respublikada torpaqların elektron kadastr uçotu informasiya sisteminin proqram təminatının hazırlanması istiqamətində görülmüş işlər, torpaqlardan səmərəli istifadə və onların mühafizəsi ilə bağlı həyata keçirilən tədbirlər, komitə tərəfindən göstərilən səyyar və elektron xidmətlər jurnalda geniş işıqlandırılıb. İnnovativ ideyaların müzakirəsi, daşınmaz əmlak obyektlərinin inventarlaşdırılması, inno-

vasiyalar və onların idarə edilməsi sahəsində keçirilən təlimlərlə bağlı yazılar verilib. Ailə təsərrüfatları ilə keçirilən maarifləndirici görüşlər, Babək və Şərur rayonlarında planalma işlərinin başa çatdırılması, taxıl biçiminin müntəzəkli aparılması, mühafizə zonaları ilə bağlı tələblər, torpaqları birləşdirməyin faydaları barədə məlumatlar yerləşdirilib.

Vətəndaşlardan daxil olan sorğular əsasında sual-cavab rubrikası hazırlanıb.

Qeyd edək ki, "Əmlak" informasiya bülleteni Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ədliyyə Nazirliyində qeydiyyatdan keçib və ildə iki dəfə nəşr olunur.

**Naxçıvan Muxtar Respublikası
Daşınmaz Əmlak və Torpaq
Məsələləri üzrə Dövlət Komitəsinin
mətbuat xidməti**

ŞƏRQ qapısı

Baş redaktor:
MEHRİBAN SULTANOVA

**Ünvan: AZ-7000,
Naxçıvan şəhəri, "Təbriz" küçəsi 1.**

**Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47
Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18
Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52
E-mail: serqqapisi@nakhchivan.az**

Qeydiyyat №: 575

**Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılır**

Nömrəyə məsul: Səbuhi Həsənov

Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib və Əcəmi NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

Tiraj: 1495. Sifariş № 632